

ÉLETÜNK

XLV. évf. 11. szám (45. Jg. Nr. 11)

Az európai magyar katolikusok lapja

2013. november

LEGYÜNK A BÉKE EMBEREI!

A pápa a Béketalálkozó résztvevőihez

Ferenc pápa szeptember 30-án ki-hallgatáson fogadta a Sant'Egidio Kö-zösség által szervezett XXVII. Béketa-lálkozó résztvevőit, egyházak, egyházi közösségek, nagy világvallások képviselőit. Az Assisi szellemében megren-dezett eseménysorozat idei címe: A re-ménység bátorsága – vallások és kul-túrák párbeszédben.

A pápa köszönetét fejezte ki Andrea Riccardi professzornak, a Sant'Egidio Kö-zösség alapítójának és az egész kö-zösségnek, amiért olyan nagy kitartással követik a Boldog II. János Pál által Assi-siben megjelölt utat: meg kell őrizni a re-mény lámpásának égő lángját a békéért imádkozva és munkálkodva.

Akkor 1986-ot írtunk: a világot egy-mással szemben álló tömbök osztották meg – kezdte beszédét a Szentatyá. – Ab-ban a történelmi kontextusban a pápa arra szólította fel a vallási vezetőket, hogy imádkozzanak a békéért: többé nem egymással szemben, hanem egymás mellett. Ez nem maradhatott egy elszige-telt esemény. A Sant'Egidio Kö-zösség to-vább folytatta ezt az utat és újabb lendü-letet adott neki. A párbeszédbe bevonták minden vallás jelentős személyiségeit, világi képviselőit, továbbá humanista gondolkodókat hívtak meg.

Éppen ezekben a hónapokban halljuk, hogy a világnak szüksége van arra a „lelkületre”, amely az Assisiben meg-rendezett történelmi találkozót áthatot-ta. Miért? Mert a világnak olyan nagy szüksége van a békére.

Nem! Soha nem törődhetünk bele egész népek fájalmába, akik a háború, a nyomor, a kizsákmányolás túszai – hangsúlyozta Ferenc pápa. – Nem néz-hetjük közömbösen és tehetetlenül gyer-mekek, családok, idősök drámáját, aki-ket az erőszak sújt. Nem engedhetjük meg, hogy a terrorizmus tartsa foglyul néhányak erőszakos szívét, akik azután sokaknak fájdalmat és halált okoznak. Mindnyájan erőteljesen, rendkívül hatá-rozottan hangoztassuk szüntelenül, hogy soha semmiféle vallási indok nem igazol-hatja az erőszakot, akármilyen formá-ban is jelentkezzen.

Ferenc pápa idézett XVI. Benedek két évvel ezelőtti beszédéből, amelyet a 25. ta-lálkozó alkalmából mondott: „El kell tö-rölni a vallási okokra hivatkozó erőszak minden formáját. Közösen kell örködni afelett, hogy a világ ne essen annak az erő-szaknak a zsákmányául, amely jelen van minden olyan civilizációs tervben, amely az Istennek mondott nemen alapul.”

Mint a különféle vallások vezetői, so-kat tehetünk – folytatta beszédét a Szent-atyá. – A béke mindenki felelőssége. Imádkozzunk a békéért, munkálkodjunk a békén! Egy vallási vezető mindig a bé-ke embere, mert a béke parancsolata mé-lyen bele van vésve azokba a vallási ha-gyományokba, amelyeket képviselünk. De mit tehetünk? – hangzott Ferenc pá-pa kérdése.

(Folytatás a 7. oldalon)

Szent Imre herceg
Lantos Györgyi alkotása
(Görgényszentimre – Erdély)

A mi Szent Imrénk – hogy biblikus ki-fejezést használjak – „anyja méhétől fogva” úgy élt, ahogy Isten gyermeké-hez, Krisztus követőjéhez illett. Mind-azoknak, akik részesültek az úgyneve-zett beavató szentségekben (kereszttség, szentáldozás, bérálás) és az ezekkel együtt járó katekézisben, Szent Imrét kell követniük: becsületes, kemény munkával, a testvéri szeretet gyakorlásá-val, imádsággal és önfegyelmeléssel, az állapotbeli tisztaság megőrzésével, ab-ban a tudatban, hogy „a világnak Krisz-tus kell, s a világnak én is kellek, mivel én Krisztushoz tartozom”.

Szent Imrével kapcsolatban ki kell hangsúlyoznunk azt is, hogy magyar szent volt. Teljes mértékben átélte apjá-nak felelősségteljes elkötelezettségét a magyar nép iránt. Szent István célja az volt, hogy Magyarország egy tekintélyes és minden nagyhatalomtól független or-szág legyen itt, a Kárpát-medencében...

(Márfi Gyula veszprémi érsek)

HALOTTI BESZÉD

Avagy: a legéletbevágóbb kérdés

A méltán neves osztrák filozófus, Witt-genstein írja híres Tractatusának befeje-ző mondatában: amiről nem tudunk, amit nem ismerünk, arról ne beszéljünk. Nos, akkor se Istenről, se a halálról, se a másvilágról, egyszóval az üdvösség kö-rüli dolgokról sem szabadna beszél-nünk, hiszen ezeket ismerjük a legkevés-bé, ha ugyan egyál-talán ismerjük őket. A technikailag civi-lizált országokban ez is a helyzet: a ha-lál, Isten stb. tabu. A „homo sapiens” leg-újabb keletű tabuja. Hogy mennyire és egyáltalán méltó-e az ilyen elhallgató-sa, letagadása a leg-életbevágóbb kérdé-seknek, éppen a homo sapienshez, az már más kérdés.

Platón s vele sokan mások is, az ellen-kezőt állítják: éppen ezekkel a problé-mákkal (Isten, halál, örök élet) érdemes és kell is foglalkoznia a filozófiának, nem holmi mellékes, triviális kérdésekre fecsérelni a drága időt és képességein-ket. Nincs is hiány a halálról, Istenről stb. szóló végtelen vitákban, vélekedé-sekben. Ezen a téren tehát teljes a zűrza-var, a „szellemi relativitás” kész káosza. De hallgatni nem szabad.

Ha nem akarunk megrekedni a pusztá találgatások, vélekedések, képzelődés ingoványos mezején, szilárd talaj után kell kutatnunk. Ilyen lehet a Biblia, az egyes komolyabb világvallások meg-győződése és tapasztalata. A Biblia nem az elvont emberről értekezik, vitatkozik,

hanem a konkrét embert veszi kiinduló-pontnak: a maga esendő, gyarló valósá-gában, annak minden kisebb-nagyobb reményével, aggodalmával, fényes nagyságában és bűnös realitásában. Le-hántva róla minden mesterséges pózt, ci-

comát, álarcot, ran-got és vagyont, tár-sadalmi előnyöket, hatalmat. Kendőzet-len realizmussal is-métli a tagadhatat-lan tényt: mindenki mezítenül jön ki anyja méhéből, és ugyancsak mezíte-lenül tér vissza a földanya méhébe. Más szóval: Isten előtt „elnémul min-den creatura” (Pi-linszky), Isten előtt – főleg a halálban –

csupasz, födetlen és nyílt minden terem-mény, mindenekelőtt az ember (Zsid 4,13).

Ám Isten nem gyönyörködik a halál-ban, hiszen nem Ő teremtette azt. Ahogy Jézus sírt barátja, Lázár sírjánál (Jn 11,36), úgy maga Isten sír szereteteinek sírjánál. Isten azt akarja, hogy minden élő éljen, és minél teljesebben, sőt – Benne – örökké éljen, hiszen Ő az „élő Isten”, maga az Élet.

A híres amerikai matematikus-csilla-gász, T. Tripiér, népszerű és sikeres köny-vében (The Physics of Resurrection) azon csodálkozik, mennyi évmilliárdjába ke-rült az evolúciónak rátalálni és megte-remtetni az életet a földön. S mióta élet van a földön, mintha ez, az emberben ön-magára ébredt élet lenne az evolúció ten-gelye, célja, az evolúció további iránya.

(Folytatás a 2. oldalon)

A PÁPA ELFOGADTA MAGYARORSZÁG MEGHÍVÁSÁT

Áder János köztársasági elnök vatikáni látogatása

Szeptember 20-án délelőtt felvonták a magyar zászlót a Vatikánban – a pro-tokollnak megfelelően – a magyar köztársasági elnök látogatása alkalmából. Áder János államfő a magyar kormányküldöttség, illetve családja kíséretében érkezett a pápai audienciára, amelyre délelőtt 11 órakor került sor. A kihallga-tás végén a köztársasági elnök magyarországi látogatásra hívta meg 2016-ra Fe-renc pápát, aki a meghívást elfogadta.

Ferenc pápa a könyvtárszobában fo-gadta a magyar államfőt, akivel zárt aj-tók mögött beszélt. A mintegy félórás beszélgetésen a köztársasági el-nök – aki családját is bemutatta a Szentatyának – emlékeztetett arra, hogy Ferenc pápa márciu-si beiktatásán is járt a pápai ál-lamban.

Áder János három ajándékot adott át a Szentatyának: egy gyöngy és ébenfa díszítésű sze-cessziós ezüstkelyhet, amely Tarján Huber Oszkár alkotása; Szent Pál levelei 1532-es ma-gyar nyelvű fordításának re-print kiadását; továbbá egy üve-get, melyben a mátraverebély-szentkúti Szűz Mária-forrásból

származó víz volt. Ferenc pápa érdek-lődve szemlélte az ajándékokat; a pa-lackot kinyitotta és a vízzel keresztet

Áder János és kislánya a pápával

(Fotó: Bókay)

rajzolt a magyar elnök homlokára. A Szentatyá pápasága érdemait ajándékozta az államelnöknek. Ezután Áder János családja, felesége és négy gyermeke já-rult a pápa elé, aki valamennyiükkel váltott néhány szót és áldását adta rá-juk.

A magánaudiencia egyik fontos témá-ja a XXI. század egyik legnagyobb prob-lémája, a víz volt – erre is utalt a magyar államfő harmadik aján-déka. „Nem véletlenül: a Szent-atyával az egészséges ivóvíz hiányáról és ennek szociális, egész-ségügyi, gazdasági, politikai és nem utolsósorban békét veszé-lyeztető összefüggéseiről is be-széltünk” – mondta a köztársasá-gi elnök az audienciát követően a sajtó képviselőinek.

Ferenc pápa a megbeszélésen elfogadta az államfő javasolta magyarországi látogatás 2016-os időpontját.

(Folytatás a 3. oldalon)

HITÜNK KÉRDÉSEI

A végső tisztulás állapota

Mennynél és pokolnál is talányosabb a halálon túli lelkiállapot, amelyre hagyományos elnevezéssel úgy hivatkozunk, mint „tisztítótűzre” vagy „tisztítóhelyre”. Sajnos, egyik sem igazán jó elnevezés a lélek halál utáni átmeneti státusára, amely megelőzi az üdvözült állapotot. A „purgatórium” név jobb ezeknél, de az meg latin szó. Hitünk rejtélye tehát a végső tisztulás állapota.

S ez nem azért van, mert a filmek vagy a regények megszámlálhatatlanul sokszor utalnak a pokorra vagy a mennyországra – evilági vonatkozásban –, és csak ritkán a lélek tisztítótűzére. A szavak iránti irodalmi és teológiai érzékenységgel hivatkozhatunk tehát arra, hogy a „tisztítótűz” név azért nem szerencsés, mert valamiféle átmeneti pokol képzetét társítja bennünk, a „tisztítóhely” fogalmában pedig a „hely” az, ami zavar. Ez ugyanis jellemzően evilági kategória. Valójában a halálon túli lelkiállapotról van itt szó, amelyben a testtől elvált lélek számára már biztosan kizárt a kárhozat, de még hiányzik a beteljesült üdvösség állapota. A Katolikus Egyház katekizmusában már ezt a megnevezést használja elsőnek: „a végső tisztulás”. Ez a jó szó.

Szerencsés helyzetben vagyunk, mert a teológia egyik alapelve kisegít bennünket. E szerint ugyanis a számunkra titokszerű túlvilági állapot evilági élményekben is átélhető, mintegy „előíz” formájában, tehát földi vetületében. Ezért aztán a megtisztulás átmeneti állapota azok számára is sokat mond, akik kételkednek a túlvilági beteljesülésben, holott ez a Szentírás egyértelmű üzenete. Az viszont kétségtelen, hogy a pokol vagy a mennyország képe élesebb és határozottabb a Bibliában is ennél az átmeneti állapotnál.

Fölmerül azonban a kérdés: lehet-e, szabad-e a hagyományos hasonlatokat, elnevezéseket „modernizálni”? De nézhetjük ezt a másik irányból is: Miért nem lehetne? Megtettük ezt az „utolsó kenet” kevéssé szerencsés kifejezésével is – épp ideje volt, hiszen sokakat elriasztott a fölvételeitől. A „tisztítótűz” bibliai képe több változatban a tűzben tisztult színaranyra utal: „Mert az aranyat tűzben teszszik próbára, a kiválasztottakat pedig a balsors kohójában” (Sir 2,5). A tűzben kipróbált igazak sorsa ebben is motiválja tehát a hagyományos képalkotást és elnevezést (vö. Zsolt 16,3). A „hely” és az „idő” földi kategóriái nagyon is emberiek ahhoz, hogy pontosan érzékeltessék a végső tisztulásban lévők állapotát, ugyanakkor érthetőbbek az egyszerű hívek számára. Az igényesebb keresztény

azonban tudja, hogy a földi „hely” és a földi „idő” mennyire bizonytalan kategória a purgatóriumra alkalmazva. Távoli és homályos megközelítés csupán. Sőt: akár megtévesztő is lehet.

Modernebb hasonlat kellene. Van ilyen egyáltalán? Moody világsikert aratott könyvében – Élet az élet után – a klinikai halál állapotából életre kelteket kutatja föl. Olyanokat, akik egyáltalán nem tudnak egymásról. Észak-Amerika eléggé nagy térség ehhez. Még a kritikus szemnek is azonnal feltűnik a beszámolókból az a többek által látott sötét folyosó, amelynek végén felragyog a fény. Ez az átmeneti állapot talán a legkorszerűbb hasonlat a purgatóriumhoz. Nem csupán a homályával, hanem a biztos fénnel, amely a folyosó végén jelzi, hogy az oda érkezők nem fognak áthatolhatatlan falba ütközni a végén. (Ez is sajátos emberi tapasztalatokra alapozódik: például bányá mélyéből menekülők esetében, amikor berobban egy akna, és a meneküléshez rossz folyosót választanak, amely nem biztosítja a kivezető utat.) Tehát a fényre való várakozás átmeneti tisztulása ez, a beteljesült üdvösség előtt, amelyben dominál a remény, de ez már a biztos remény. Viszont benne van a vezeklés is, mindazért, amit egy egyszerű elégtétel nem oldhat meg a gyónásban, amelynek tartozását odaát még törleszteni kell. S tudjuk, milyen lelki teher a várakozás.

A szentek azok, akik eljutottak az üdvözültek végállapotába. S akit szentté avatnak, annak célhoz érkezését az Egyház tévedésmentesen garantálja. Igen, de mi van akkor, ha csak évtizedekkel vagy később avatnak valakit szentté? Egyáltalán nincs kizárva, hogy egy „ideig” ő is átmegy a „tisztítótűzön”, pontosabban: a végső tisztulás várakozó lelkiállapotán. Szent Ágoston ezért inkább itt, a földön kívánta elszenvedni ezt a tisztulást, mint odaát.

A tűz persze csupán jelkép. Maga a várakozás vezeklése az, amely még csupán előkészület az üdvözült létformára. A lelki tisztulás tapasztalata földi életünkben is átélhető, és sokan át is élik. A világirodalomból kiemelkedő példája ennek Tolsztoj híres regénye: a Feltámadás. Ebben nagyszerű lélekrajzot kapunk

arról, mit jelent a lelkiismeret büntetése, és hogy milyen hosszan tartó lehet az, amíg végül a lélek felszabadul a vezeklés alól. Nem titok, Tolsztoj magát írta meg a regény főszereplőjében, a tiszta leányt megrontó, majd cserbenhagyó herceg személyében, persze áttételesen.

Nem kell azonban feltétlenül ilyen magasrendű irodalmi példákhoz folyamodni. A keresztény emberek széles körű tapasztalata, hogy bűneinkért vállalni kell az elégtételt. S hányan vannak, akik úgy érzik, hogy a gyónásban kapott elégtétel meglehetősen szerény, amikor például a gyóntató atya egy Miatyánk és egy Üdvözlégy elmondását szabja ki. A feloldozás persze érvényes, de az arányos elégtétel igénye gyakran hiányérzetet kelt. (Persze: ki is volna képes arra, hogy arányos elégtételt adjon a gyóntatószékben?) Ezért aztán vannak lelkiismeretes keresztények, akik időnként plusz áldozatot vállalnak, hogy így ki-egéjszítsék a túl szerény bűnbánati elégtételt. Van, aki váratlanul jött betegségének megpróbáltatásait ajánlja föl erre a szándékra vagy más valamit, ami próbára teszi. Ezzel lehet tehát jól megközelíteni a „tisztítótűz” elégtételét is. Mert gyakran mosunk kezet, holott fürdésre lenne szükség, a test teljes megtisztítására, mint akkor, amikor például egy műtetre várunk vagy rangos meghívásnak teszünk eleget. Emberi hasonlatok ezek, de azért közelebb visznek a végső tisztulás jobb megértéséhez.

Még tovább növeli ennek az átmeneti állapotnak rejtvényét az, hogy akik a beteljesült üdvösségre várakoznak, azoknak milyen a viszonya a földön élőkhöz, és megfordítva. Az Egyház valamennyi emberi szolidaritást felülmúlóan vallja az üdvösség egyetemes szolidaritását. Tehát imádkozhatunk a purgatórium vezeklő lelkeiért akár úgy is, hogy búcsút nyerünk értük. Középkori eredetű és népies a száz napi búcsú, vagy éppen a teljes búcsú. Mindebből teológiailag az igazolható, hogy különböző hatékonysággal enyhíthetjük a végső célhoz még el nem jutottak vezeklését. A kórházban lévők nem részesülnek csodálatos gyógyulásban a rájuk gondolók imái által, de lelkileg megerősíti őket a szeretetnek ez a szolidaritása. Sokan megtapasztalták már. Magam is.

A végső tisztuláshoz marad tehát korszerű hasonlatnak a klinikai halálból életre kelők vallomása: a folyosó, amelynek végén felragyog a fény, az üdvözült lét világosságának már biztos reményt adó jelképe.

Boda László

A GYÓNÁSRÓL

Canterbury érseke, Justin Welby anglikán primás már többször is elismerően szólt a Katolikus Egyház bűnbánati szentségéről. „Az elmúlt tíz évben sokat tanultam a kiengesztelődés nagy szentségéről, a gyónásról” – idézi Welbyt október 10-i számában a Daily Telegraph című napilap. Az Anglikán Egyház primásának szavai szerint a gyónás „rendkívüli erejű és szörnyen fájdalmas, ha komolyan veszi az ember”. Welby hozzáteszi: „Igazán kellemtelen; de ezen keresztül részesülünk Isten megbocsátó, megszabadító kegyelmében, egyfajta megtisztulásban.”

Welby hosszú ideig üzletemberként tevékenykedett. Nős, hat gyermekük van. Hét hónapos kislánya 1983-ban bekövetkezett halála vitte közelebb Istenhez. Élete új irányt vett: 1989-ben teológia tanulmányokba kezdett, és papi pályára lépett, 2011-ben nevezték ki püspökké. 2012-ben került az Anglikán Egyház élére. Canterbury érseke már több alkalommal kifejezte, hogy közel áll hozzá a katolikus hagyomány.

(MK)

IMASZÁNDÉKOK

Novemberre

Általános: Hogy azok a papok, akik nehézségeket élnek meg, bátorítást nyerjenek szenvedésükben, támaszt kétélyeikben és megerősítést hűségükben.

A papok nagy többsége hálával és örömmel gondol vissza pappá szentelésének napjára. Visszaemlékeznek a lelkiesen mondott első szentmiséjükre, amikor ünneplő hívek sokasága vette körül őket. Arra is emlékeznek, hogy milyen meghatottan mondták ki először az eucharisztikus átváltoztatás szavait, és tartották kezükben és adták az áldozó híveknek a kenyér és bor színében jelen levő Krisztust. Hálásan gondolnak vissza azokra a napokra, amikor először mondhatták ki Jézus nevében a szentgyónási feloldozás szavait, amelyekkel tisztára mosták és békével ajándékozták meg embertestvéreiket. Szép emlékként marad meg az is, hogy hirdethették Krisztus nevében az Evangélium igazságát, és irányíthatták az embereket a szeretet útján az örök élet felé.

Ezeknek az élményeknek, és az ezeket követő hasonló későbbi élménynek az volt a nagy értéke, hogy Jézus Krisztus nevében, az ő eszközöként és az ő erejére támaszkodva élte meg a pap az ő papi életét.

Az évek múltával azonban a pap kezdi érezni hivatásának nehézségeit is. Van úgy, hogy a közfelfogás alakulása, a médiumok üzenetei, a kultúra változása, a tudományok új meglátásai olyan kihívásokat kezdenek jelenteni a pap által hirdetendő tanítás számára, melyekre nem éri magát felkészültnek. Kétélyek kezdik mardosni lelkét, és ezek egyre erősödnek. Hozzájön, hogy az évek múlásával kezdenek jelentkezni az öregedés jelei, fellépnek a munka lendületét bénító betegségek. Fizikai ereje csökkenésével egyre fájdalmasabban éri meg a cölöbátusban élő pap magányosságát, a szerető és támogató környezet hiányát. Előfordul, hogy a pap úgy érzi: nincsen se ideje, se ereje egyre halmozódó feladatainak betöltésére, hiányoznak az elkötelezett munkatársak, hiányoznak az anyagi eszközök, nem tud eleget tenni súlyos feladatainak.

Nem minden papnak sikerül ilyenkor lelki életének elmélyítésével úrrá lenni e problémákon. Persze vannak, akik megtartják első lelkesedésüket, sőt elmélyítik azt. Vannak azonban olyanok is, akiket elcsábít az alkoholizmus vagy valami más függőség. Néha az is megtörténik, hogy a pap teljesen megfélekedezik papi elkötelezettségéről, és súlyos bűn mocsarába csúszik bele: „kettős életet” él. Ilyenkor a papságát már csak egy gyenge fonál tartja, mely menthetetlenül elszakad, ha Isten kegyelmének segítségével meg nem tér és meg nem javul.

Már Szent Ágoston püspök szentbeszédeiben ismételtlen kérte az akkori híveket, hogy imádkozzanak lelkipásztoraikért, és kérjék buzgón Istent, hogy adjon nekik olyan papokat, akik jó pásztorként Krisztus lelkületével szolgálnak nekik és vezetik őket. Az e hónapi imaszándék szerint mi is imádkozzunk papjainkért: azokért is, akik lelkesen és boldogan szolgálnak, hogy folytassák lendületes munkájukat, de azokért is, akiket a fent említett nehézségek valamelyike gyötör: vigasztalja meg őket az Isten szenvedéseikben, oszlassa el kétélyeiket, és erősítse meg hűségüket.

(Robert Geisinger SJ, Jézus Társasága általános rendfőnökének tanácsosa nyomán)

Missziós szándék: Hogy Latin-Amerika egyházai, a földrészükön folyó misszió gyümölcszeként, küldjenek misszionáriusokat más egyházakba.

(Folytatás a 4. oldalon)

HALOTTI...

(Folytatás az 1. oldalról)

Már millió és millió éve van élet a földön. A fejlődés cinikus tréfája, értelmetlen elmentmondása, kozmikus öngyilkosság lenne ezért az élet megszűnése, megsemmisülése, eltűnése a további fejlődési folyamatban. A hitetlen szerző szerint nem is olyan bolondság, amit a Biblia állít Istenről, a halálról, örök életről stb. A tudomány (matematika, csillagászat) igazolja, alátámasztja ezeket a bibliai igazságokat, mondja.

Ha ez igaz, világossá válik, miért ismétli a Szentírás szinte makacs bizonyossággal: a halál nem végállomás, egyáltalán nem az utolsó szó az élet nagy kérdéseiben. Az Élet nagyobb a halálnál. Ahogy a költő mondja: „Isten öröktől fogva gondolt téged / léted Benne mint szikla áll / Mi ehhez képest habfodornyi élted / S mit változtat ezen a halál!”? (Weöres Sándor) Vajmi keveset, semmit. Krisztus győzedelmeskedett a halálon keresztjével és föltámadásával. „Halál, hol a te győzelmed? Halál, hol a te fullánkod?” (1Kor 15,55)

A hitetlen számára a halál elviselhetetlen botrány, s ezért kellemtelen,

kényszerű (és méltatlan) tabu. Minden technikája és filozófiája ellenére is tehetetlenül áll vele szemben. A halállal szemben, akár bevallja magának, akár tagadja: „meghasadnak minden evidenciák” (Pilinszky). De éppen itt siet segítségünkre Isten Igéje: Isten kinyilatkoztatott, írott Szava és a megtestesült Ige, Jézus Krisztus, aki kereszthalálában és föltámadásában legyőzte a halált és kinyilatkoztatta az örök életet. Ebbe veti a kereszténység, az Egyház, reménye horgonyát.

Így lesz a halál misztériuma, titka a keresztény remény hirdetője. A nagy sötétség egy nagy fényesség ígérete; a halál az Élet kapuja; az elválás egy boldog viszontlátás megpecsételése; a sirás az el nem múló öröm forrása. De ehhez hitre van szükség Krisztusban, Isten Igéjében. Ahogy Jézus Mártának mondta: „mindaz, aki belém vetett hittel él, nem hal meg sohasem. Hiszed ezt?” (Jn 11,26). Ezen múlik.

Ha az elmondottak igazak, akkor nyugodt lélekkel vehetünk búcsút szeretett halottunktól egy szívből fakadó imádsággal: „Isten veled”, és egy ragyogó, győzelmes reménnyel: „A viszontlátásra!”

(Béky Gellért SJ: *Életre-halálra*)

EMLÉKTÁBLÁT AVATTAK A RÓMAI PÁPAI MAGYAR INTÉZETBEN

Október 7-én ünnepség keretében Erdő Péter bíboros áldotta meg a római Falconieri-palota főbejárata előterében azt az emléktáblát, amely a jogelődje révén 1928 óta működő Pápai Magyar Egyházi Intézetből (rövidebb nevén Pápai Magyar Intézet, PMI) kikerült tudósok, hitvallók és kiemelkedő egyházi vezetők nemzedékeinek kíván emléket állítani.

A Pápai Magyar Intézetnek is otthont adó Falconieri-palota jelentős részeit a barokk művészet egyik legnagyobb mestere, Francesco Borromini alakította ki a XVII. században. Az épületet 1927-ben vásárolta meg a magyar állam Bethlen István miniszterelnök és Klebelsberg Kuno vallás- és közoktatásügyi miniszter kezdeményezésére, hogy a magyar tudománynak, kultúrának és művészkepzésnek méltó otthona legyen az Örök Városban.

Ezzel indult el a Fraknoi Vilmos választott püspök, akadémikus, történész örökségét is felvállalni kívánó római magyar kulturális és tudományos központ – a Római Magyar Akadémia – története, amely a patinás épületben 1928-tól fogad növendékeket. A Római Magyar Akadémiának kezdettől fogva volt egy úgynevezett papi osztálya is ösztöndíjas magyar papok számára, amely 1940-ben önálló pápai jogú intézménnyé vált Pápai Magyar Egyházi Intézet néven. Fenntartója a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia.

A Pápai Magyar Intézet teremtette meg a magyar papok tudományos képzésének feltételeit az Örök Városban. Egyszerre kilenc ösztöndíjas fogadására alkalmas, falai közül 1928 óta közel kétszázötven növendék került ki. Jelenleg az Esztergom-Budapesti, a Károlyi-Kecskeméti, az Egri és a Veszprémi Főegyházmegyéből, valamint a

A magyar kultúra római otthona (Fotó: Bókay)

Váci és a Szombathelyi Egyházmegyéből tanulnak itt. Az intézmény vezetője 2011 ősze óta Tóth Tamás pápai káplán, rektor.

Az emléktáblát a PMI egykori növendéke, Erdő Péter, az intézet protektor bíborosa áldotta meg. Köszöntőt mondott Győriványi Gábor, Magyarország szentszéki nagykövete.

Az eseményen jelen volt – többek között – Zenon Grocholewski bíboros, a Katolikus Nevelés Kongregációjának prefektusa; Balla János, Magyarország olaszországi nagykövete; Molnár Antal, a Római Magyar Akadémia igazgatója. Jelen voltak a volt előjárók és növendékek római képviselői mellett a vatikáni és római egyházi, diplomáciai, egyetemi és kulturális élet, a társintézmények, valamint a római magyarság képviselői.

PMI

SZENT ISTVÁN-ÜNNEP PÁRIZSBAN

Párizsban – a megszokottól eltérően, immár több éve rendszeresen – valamelyik szeptemberi vasárnap ünnepeljük Szent István királyt. Az ünneplők között mindig többen is vannak, akiknek ez már a második Szent István-nap egyazon évben, mert augusztus 20-ára hazalátogattak...

De nekik is ugyanolyan fontos ez a közös ünneplés, mint az egész párizsi magyar közösség számára. Olyan alkalom ez ugyanis, amely sok embert megmozgat. Idén több mint hatvanan vettünk részt szeptember 29-én a párizsi Magyar Katolikus Misszió kápolnájában bemutatott szentmisén és az utána következő ünnepi magyaros ebéden.

Együtt ünnepelt a közösséggel Cserháti Ferenc esztergom-budapesti segédpüspök, a külhoni magyarok lelkipásztori ellátásáért felelős főpásztor is. A szentmise homíliájában elmondta: rendkívül fontos, hogy erős, összetartó keresztény közösséget alkossanak a külföldön élő magyarok, függetlenül attól, ki honnan érkezett, Erdélyből, Délvidékről, Kárpátaljáról, Felvidékről, moldvai Csángóföldről, vagy a Duna és a Tisza partjáról. Azokat az értékeket, melyeket Szent István király állított népe elé, maig időszerűek, és a jövőben is megtartó erőt jelentenek számunkra. Ezek az értékek azonban csak akkor tarthatnak meg minket, ha mi magunk is őrizzük, ápol-

A párizsi misszió kápolnájában

juk őket, ragaszkodunk hozzájuk. A külföldön élő keresztény magyarok tudják ezt, és sokat tesznek is ennek érdekében – hangsúlyozta a főpásztor, aki arra is rámutatott: fontos a fiatalok támogatása, hiszen ők azok, akik a jövőben ezt az összetartó közösséget tovább éltetik.

A püspök örömmel köszöntötte Cibian Miklós atyát, aki augusztus óta áll a Párizsi Magyar Misszió élén. A püspök kifejezte reményét, hogy a fiatal lelkipásztor vezetésével új lendületet kap a közösségi élet, és hitükben, magyar identitásukban és összetartozásukban tovább erősödnek a párizsi magyar katolikusok.

A szentmisén többen is részt vettek az anyaország hivatalos külföldi képviselői közül, így Trócsányi László párizsi magyar nagykövet, Mikola István, az OECD párizsi magyar nagykövete, valamint a Magyar Konzulátus részéről Kovácsikné Scheuer Antónia és Szarka Gábor ezredes, katonai attasé.

Cserháti Ferenc püspök rövid látogatása során találkozott és megbeszélést folytatott a Párizsi Egyházmegyében a migránsok pasztorációjáért felelős Xavier Rambaud érseki helynökkel, valamint Renaud de Dinechin párizsi segédpüspökkel, aki a francia püspöki kar migrációs referense.

Daradics Balázs
Párizsi Magyar Katolikus Misszió

MAGYAR ZARÁNDOKHELY RÓMÁBAN

A Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyasszonya-kápolnáját, a magyarok római zarándokhelyét 33 évvel ezelőtt szentelte fel Boldog II. János Pál pápa. Az idei ünnepélyes szentmisét Németh László pápai prelátus, az olaszországi magyar hívek főlelkésze mutatta be.

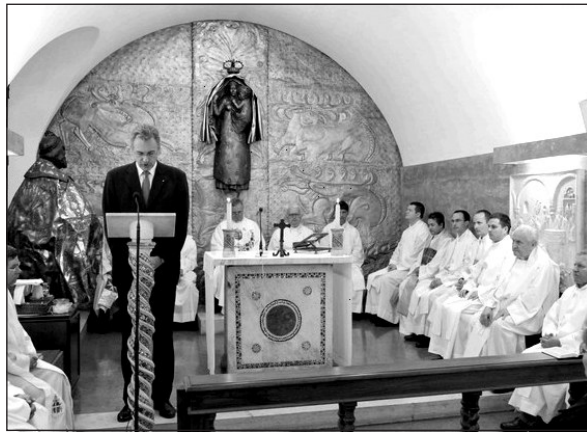
A szertartáson tizenhét pap koncelebrált, közöttük Somorjai Ádám bencés, a vatikáni államtitkárság munkatársa, valamint számos erdélyi atya, akik a Germanicum et Hungaricum papszenteléseire érkeztek Rómába. Jelen volt Győriványi Gábor, Magyarország szentszéki nagykövete is, illetve zarándokcsoportok töltötték meg a Magna Domina Hungarorum-kápolnát, amely immár 33 éve szolgál a hazai és a határon túli magyar hívek Cénakulmaként.

Németh László pápai prelátus homíliájában emlékeztetett rá, hogy a kápolna szorosan kapcsolódik Boldog II. János Pál emlékéhez, akihez jövőre már mint szenthez fordulhatunk közbenjárásáért. Németh prelátus azt a kalocsai himzsekkel díszített magyar miseruhát öltötte magára Magyarok Nagyasszonya ünnepé alkalmból, amelyben II. János Pál

1980. október 8-án az új kápolnát felszentelte.

Homíliájában a főlelkész hangsúlyozta, hogy népünk a történelem során minden bajban, vészben Mária segítségét kérte. 1686-ban IX. Ince pápa levelet küldött a magyaroknak, amelyben a Beata Virgo Dabit Auxilium szövezzetével kezdőbetűi megegyeznek Buda nevével.

Vatikáni Rádió

A magyar kápolnában (Fotó: Bókay László)

FILM MÁRTON ÁRON BOLDOGGÁAVATÁSI ÜGYÉRŐL

Maksay Ágnes és alkotótársa, Kötő Zsolt operatőr Márton Áron boldoggá avatásának folyamatát mutatja be új, háromrészes filmjében, amelyet a 13. Filmtettfeszt keretében, október 5-én, a kolozsvári Győzelem moziban vetítettek. Ez volt a fesztivál egyetlen dokumentumfilmes premierje. A filmbemutatón jelen volt Jakubinyi György gyulafehérvári érsek is.

Az 1989-es rendszerváltást követően a Romániában létező katolikus egyházmegyek közül tíz indított boldoggáavatási pert, összesen tizennégyet. A Gyulafehérvári Főegyházmegye legendássá vált püspöke, Márton Áron perét kezd-

ményezte. Pontosan hogyan zajlik ez a per, és hol tart, illetve hogy mit tehet az egyszerű hívő – többek közt erre kereste a választ a rendező, s erre kaphat választ a film nézője is.

A vetítést követő beszélgetés során Nagy Mihály történész elmondta: a szakértők fáradozása nyomán végre kezd nagy püspökünk helytállásának, kivételes emberi és vezetői nagyságának híre menni a nem magyar ajkú katolikusok körében is. Nemrég a budapesti lengyel nagykövetségen tartott konferencián Karol Wojtyła és Stefan Wyszyński mellett Márton Áron életútját is megismerhették a résztvevők. □

A PÁPA ELFOGADTA...

(Folytatás az 1. oldalról)

Abban az évben lesz Szent Márton tours-i püspök születésének 1700. évfordulója, aki az akkori Pannónia provinciából származott. – P. Federico Lombardi szentszéki szóvivő a Vatikáni Rádió magyar szerkesztőségének kérdésére később azt mondta, hogy a Szentatyá 2016-os programjait természetesen még nem állították össze, ezért korai lenne a magyarországi látogatás pontos időpontját megjelölni.

Ader János és a magyar delegáció három tagja: Győriványi Gábor szentszéki nagykövet, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, valamint Hölvényi György egyházi kapcsolatokért felelős államtitkár megbeszélést folytattak Tarcisio Bertone bíboros vatikáni államtitkárral, valamint Dominique Mamberti érsekkel, a vatikáni államközi kapcsolatok titkárával. A találkozóról kiadott szentszéki közleményből megtudjuk, hogy a szívélyes légkörben lezajlott megbeszélésen felidéztek Magyarország hosszú múltra visszatekintő keresztény hagyományait. A felek meglegedéssel nyugtázták a jól működő kétoldalú kapcsolatokat, valamint a Katolikus Egyház és a magyar állam közötti gyümölcsöző együttműködést, amelyet az érvényben lévő megállapodás is szabályoz.

Megvitaták a nemzetközi helyzetet, kitértek az Európát sújtó gazdasági válság továbbra is fennálló következményeire, amelyeknek etikai és társadalmi ve-

tületeivel is szembe kell nézni. Ebben az értelemben esett szó a magyar kormány elkötelezettségéről, amellyel kiáll az élet és a család védelmében.

Olyan közös érdeklődésre számot adó témák is fölmerültek a megbeszélés során, mint a teremtett világ megóvása, az elkötelezettség a békéért és a vallásszabadságért, főként ami a szíriai helyzetet és a közel-keleti keresztények problémáit illeti. A felek annak a reményüknek adtak hangot, hogy sikerül a párbeszéd és a tárgyalás útján gyorsan véget vetni a konfliktusnak – zárul a szentszéki közlemény.

*

„Minden katolikus hívő számára nagy feladat lesz Ferenc pápa magyarországi látogatásának előkészítése” – fogalmazott a Vatikáni Rádióban elhangzott interjúban Hölvényi György egyházügyi államtitkár, aki tagja volt Áder János köztársasági elnök kíséretének. Az államtitkár elmondta: a napokban írták alá a magyar-szentszéki megállapodást, amely az 1997-es szerződés újratárgyalásának eredménye. Mint mondta: az újratárgyalásra a megváltozott körülmények miatt volt szükség. A Szentsekkel kötött szerződés természetesen kizárólag a Katolikus Egyházra vonatkozik, azonban e nemzetközi megállapodás szellemében a magyar állam a történelmi egyházakat is támogatja. Ez az egyházak számára biztosítja a kiszámítható, biztonságos működést.

Vatikáni Rádió/Keresztény Élet

Gyerekeknek

A LEGJOBB BARÁTNŐ

Andrea volt a legjobb barátnőm. Hosszú időn át egymás mellett is ültünk az iskolapadban, mígnem az osztályfőnökünk, Anci néni szétültetett minket, mert inkább figyeltünk egymásra, mint a tanár magyarázatára. Iskolába menet megvártuk egymást a sarkon, gyakran együtt mentünk hazafelé is: mindig volt valami fontos megbeszélnivalónk. Sokat nevettünk, és nagyon komolyan őriztük egymás titkait. Ami nem volt mindig könnyű. Különösen az utolsó titkát őriztem nehéz szívvel, amíg őrizni kellett, amíg titkolni lehetett. Már napok óta csendesebb volt, mint akinek valahol másutt járnak a gondolatai, aztán hazafelé menet megsűgta: „Nagyon beteg vagyok. Meg fogok halni.”

Két hónap múlva már mindenki sejtette a titkát, sápadt volt és egyre soványabb, hamarosan már csak a kórházban vagy otthon látogathattam meg délutánonként, aztán a karácsony előtti héten szinte az egész iskola ott volt a temetésén. Tizenhárom évesek voltunk.

Fiataloknak

„GYÓGYÍTSÁTOK MEG A BETEGEKET!”

Október 8-a Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya ünnepe. Véletlen egybeesésnek is tűnhet, hogy hazánk fő patrónájának ünnepén – amikor ezek a sorok íródnak – éppen a betegek kenetéről való elmélkedés következik a szentségek sorában. De vannak-e véletlenek?

Idősebb magyar katolikus testvéreim közül sokan még ma is utolsó kenetként említik. Megvan ennek is a népies logikája: mivel a halál az életünk végén érkezik, akkor a betegek kenete is valahol ott szerepel, amikor már a gyógyulásnak a reménye is úgy tűnik, meghalt, vagyis nincs visszaít.

Jézus együttérezése a betegek iránt, valamint számos gyógyítása ékes példáját adja annak, hogy „Isten meglátogatta népet”, és Isten országa egészen közel van. Jézusnak nemcsak a gyógyításhoz volt hatalma, hanem a bűnök megbocsátásához is. Ő azért jött, hogy az egész embert, testét és lelkét egyaránt meggyógyítsa; Ő az az orvos, akire a betegeknek leginkább szükségük van.

Idézzük csak a Szentírásból Jakab apostol levelét: „Beteg valamelyiketek? Hívassa el az Egyház papjait, és azok imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer.” (Jak 5,14–15)

A betegség nincs korhoz kötve: utolérhet öreget és fiatalot egyaránt. Sőt: még egy nemzet is lehet beteg – és most arra a

Hosszú életem során sok szomorúság és veszteség is ért, de mindig volt, aki megvigasztalt. Ám úgy, mint ő élete utolsó hónapjában, senki sem tudott vigasztalni és lelkesíteni. Ő volt a súlyos, a halálos beteg, és ő vigasztalt engem, testvéreim és a szüleim. Ne sajnáljatok engem, ne féljete, jó helyre megyek és fantasztikus kalandok várnak rám! – mondta láztól csillogó szemmel. Újságíró szeretett volna lenni – úgy fogta fel közelgő halálát, mintha nagy riportútra indulna az ismeretlen tartományba.

Évente négyszer azóta is mindig találkozunk. November első napjaiban pedig sosem mulasztanám el, amíg csak tehetem, hogy gyertyát ne gyújtsak a sírján. És hatvanegynéhány éve újra és újra hallom biztató hangját. Ne sajnáljatok engem, ne féljete... Mint aki tudja, hogy mostanában aggódom veszteségeim és gyarapodó betegségeim miatt. És ő vigasztal és bátorít. De hiszen a legjobb barátnőm...

Erzsébet néni

nemzetre gondolok, amelyhez én magam is tartozom.

Bizony, a magyarságnak is szüksége van a betegek kenetére, erre a fontos szentségre. Jézus gyakran kérte a betegeket, hogy higgyenek. A betegek keresték őt, meg akarták érinteni, mert erő áradt belőle. Tehát ebben a szentségben (is) maga Krisztus érint meg bennünket, hogy meggyógyítson.

Kedves magyar fiatalok és idős testvéreim: itt az ideje újra felfedezni a hit forrását, szépségét. Kevesebbet siránkozni és fájlalni a sebeinket, és többet törődni a gyógyítással, vagyis felkeresni az igazi orvost: Jézust és az ő Egyházát. A betegek kenete méltó helyre kerülhetne a magyar katolikus testvérek életében. Hiszen az egyik leghatásosabb gyógyszerről van szó, amely valóban hatékony lehet abban a vallási, erkölcsi, szellemi, gazdasági és kulturális krízisben, amelyben Magyarország szenved. De nemcsak mi, hanem egész Európa.

A mai szép ünnepen – nagy elődök példája nyomán – én magam is újra Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya védelme alá helyezem a magyar nemzetet, ahogy tette ezt Szent István királyunk, Mindszenty bíboros atyánk is. Szűz Mária által bizonyosan el tudok jutni a gyógyulás forrásához: Jézus Krisztushoz, akitől a betegek kenetét is kapjuk. Szűz Mária, betegek gyógyítója, könyörögi értünk!

János atya, Londonból

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

Ferenc pápa beszéde, melyet a 28. Ifjúsági Világtalálkozó zárómiséjén, a Rio de Janeiro-i Copacabana tengerparton, több mint három és fél millió fiatal jelenlétében tartott július 28-án:

Kedves testvéreim! Kedves fiatalok! „Menjete, és tegyete tanítvánnyá minden népet.” E szavakkal benneteket, mindnyájatokat szólít meg Jézus. Így szól hozzátok: „Szép volt részt vened az ifjúsági világnapon, megélned hitedet a világ minden részéből jövő fiatalokkal együtt. Most azonban neked kell elindulnod, és neked kell átadnod ezt a tapasztalatodat másoknak.” Jézus meghív, és küld. Három dolgot mond nekünk az Úr: menjete, félelem nélkül, hogy szolgáljatok.

Menjete. E napokban, itt, Rióban, szép élményetek volt: találkozatok Jézussal, és-

pedig együtt találkoztatok vele. Megtapasztaltátok a hit örömet. Nem szabad azonban, hogy e találkozás élménye saját életetekbe vagy plébániátok, mozgalmatok kis közösségébe maradjon bezárva. Ez olyasvalami lenne, mintha valaki az égő lángot megfosztaná az oxigéntől. A hit olyan láng, mely annál jobban ég, mennél inkább terjed és gyújtogat, hogy mindenki megismerje és megvallja Jézus Krisztust, az élet és a történelem Urát.

Figyeljete! Jézus nem azt mondta: menjete, ha akartok, vagy: menjete, ha van rá időtök, hanem azt mondta: „Menjete, és tegyete tanítvánnyá minden népet.” A hit élményének megosztása, a hit megvallása, az Evangélium hirdetése: parancs, amelyet az Úr az egész Egyháznak ad, és e parancsot adja neked is. E parancs nem uralom- vagy hatalomvágyból születik, hanem a szeretet erejéből. És Jézus nemcsak küld, hanem kísér is: mindig mellettünk áll a szeretet küldetésében.

AZ EU CSALÁDPOLITIKÁJÁRÓL

„A család szerepe az Európai Unióban” – címmel rendeztek nemzetközi konferenciát Krakkóban szeptember 13-án és 14-én annak a ciklusnak a részeként, amelynek témája: a Katolikus Egyház szerepe az európai integrációs folyamatban.

Krakkó II. János Pál Pápai Egyeteme, a lengyelországi Konrad Adenauer Alapítvány, a luxemburgi Robert Schuman Alapítvány, az Európai Parlament Néppárti csoportja, valamint az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottsága (COMECE) együttműködésében jött létre a nemzetközi fórum.

A konferencián a következő témákkal foglalkoztak: a család jelentősége, a család és a mai világ kihívásai, házasság kontra együttélés, gender – új etika vagy ideológia, milyen irányban halad a családpolitika az EU-ban.

A CSALÁD VÉDELME: EMBERVÉDELEM

Az olasz katolikus Társadalmi Hét rendezvénysorozatát szeptember második hetében tartották Torinóban: központi témája a család volt. A család a nagylelkűség kiemelt iskolája, amely a társadalmunkban előretört individualista mentalitás legyőzésére nevel – fogalmazott Ferenc pápa Angelo Bagnasco bíborosnak, az olasz püspöki konferencia elnökének címzett üzenetében.

„A család a remény és a jövő az olasz társadalom számára” – ez volt az idei Társadalmi Hét jelmondata. A család több mint egy téma, az életet és a nemzedékek útját jelenti, akik átadják a hitet a szeretettel együtt, továbbá fátárság, türelem és egyben terv, remény és jövő is. Mindez a társadalom kovászává válik a mindennapokban a közjó javára. A társadalom jövője a fiatalokban és az öregekben gyökerezik, akik az élő emlékezet. Egy nemzetnek, amely nem gondolja az időseket, a gyermekeket és a fiatalokat, nincs jövője, mert rosszul kezeli az emlékezetet és az ígéretet.

HARMINCÉVES A CSALÁDJOGI CHARTA

Harmincéves a Család Pápai Tanácsa által kiadott Családjogi Charta – ez alkalmából rendeztek tudományos konferenciát október 9-én a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dísztermében.

A Chartát 1983. október 22-én mutatták be a Szentszék sajtótermében a három évvel korábbi püspöki szinódus ajánlása nyomán. Az elmúlt harminc év során rendkívül sokat változott a család helyzete a személyes, társadalmi és politikai vélekedésben.

A konferencián – melynek fővédnöke Erdő Péter bíboros volt – áttekintették: ho-

Az előadók között szerepelt Stanislaw Dziwisz bíboros, krakkói érsek; Celestino Migliore érsek, Lengyelország apostoli nunciusa; Bronislaw Komorowski lengyel államfő; Jacek Protasiewicz, az Európai Parlament alelnöke; Vincenzo Paglia érsek, a Pápai Család Tanács elnöke.

Magyarországot Hölvényi György, egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár képviselte a „Gender – új etika vagy pusztán ideológia” munkacsoportban. Az államtitkár szeptember 13-án szólalt fel azon a beszélgetésen, amelyet Inga Iwasów, a szeczeni egyetem tanára indított el. Hölvényi György előadásában kifejtette: Magyarország Alaptörvénye leszögezi, hogy a házasság intézménye egy férfi és egy nő között önkéntes elhatározás alapján létrejött életközösség.

(VR)

gyan érvényesülnek a Charta elvei ma az európai és magyar jogban, milyen következményekkel jár a jogalkotás számára a Charta elveinek következetes alkalmazása. Nagy érdeklődésre tart számot a Család Pápai Tanácsa titkárának, Jean Laffitte püspöknek előadása, a tanács ugyanis állandóan figyelemmel kíséri a családot érintő szociológiai és politikai folyamatokat, és dokumentumaiban reflektál is ezekre. Jean Laffitte püspök alapos ismerője annak, milyen helyzetben vannak a családok a világ különféle kultúráiban. □

(MK)

Hova küld Jézus? Nincsenek határok! Mindenkihez küld! Az Evangélium mindenkihez szól. Ne féljete, és vigyete el Krisztust mindenhol, a határhelyzetben levőkhöz is, azokhoz is, akik a legtávolabbinak, legközömbösebbnek látszanak. Az Úr mindenkit keres, azt akarja, hogy mindenki érezze igalmasságának és szeretetének tüztét.

Rátok is van bízva az Evangélium hirdetése, hogy az megújult erővel

csengjen. Az Egyháznak szüksége van rátok, a titeket jellemző kreativitásra és vidámságra. Brazília egyik nagy apostola, Boldog Anchieta József csak 19 éves volt, amikor a misszióba indult. Tudjátok-e, hogy ki a legalkalmasabb arra, hogy evangelizálja a fiatalokat? Az, aki maga is fiatal! Járjatok mindnyájan ezen az úton.

Fordította: Nemeshegyi Péter SJ

MAGYAR EGYHÁZI KÖNYVKLUB

A KATOLIKUS, REFORMÁTUS, EVANGÉLIKUS KIADÓK CSAKNEM TELJES VÁLASZTÉKA

SZINTE MINDEGYIK KÖNYVBŐL ENGEDMÉNY!

www.egyhazikonyvklub.hu

Floridai levél

EMLÉKEZZÜNK

November az emlékezés hónapja. Halottak napján, gyertyagyújtáskor elhunyt szeretteinkre gondolunk, és szét-szórtságunkban felkeressük négy égtáj temetőit, s már jó ideje, a tengereit is.

A mai írással egy „testben gyenge, lélekben erős”, görögkatolikus püspökre, Gojdics Péter Pálra emlékezünk, akit éppen tizenkét esztendővel ezelőtt, 2001. november 4-én emelt a boldogok sorába II. János Pál pápa.

Gojdics Péter Pál a mai Szlovákia leteti részén, papi családban született, 1888. július 17-én. Középiskoláit Eperjesen (Prešov) végezte, majd a budapesti Központi Szeminárium növendéke lett. Pappá szentelése után középiskolákban tanított, elsősorban hittant, majd kancellári minőségben a püspökségre került.

Nagy jövő állt a tehetséges fiatal pap előtt, akit azonban, lelkialkatának megfelelően, a meditatív, az imádságos, kolostori élet vonzott. Munkács-Csernek-hegyen belépett a baziliták Szent Miklós kolostorába. De itt is nagy feladat várt rá. A püspökség egész területén, főleg az ifjúság körében, hirdette a gyakori gyónás és a napi szentáldozás áldásos voltát. Az áhított nyugalmat a kápolnában éjszaka eltöltött órák adták meg neki.

Hamarosan visszahívták azonban Eperjesre, mivel apostoli adminisztrátorrá nevezték ki. Javasolták, hogy mielőbb tegye le a szerzetesi fogadalmát, majd „jelentkezzék Rómában”. Erre 1927 márciusában került sor, amikor is Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén, XI. Piusz pápa püspökké szentelte. A szertartás után a pápa prófétikus szavakkal nyújtotta át neki az arany püspöki keresztet: Ez a kereszt csak jelképe azoknak a nehéz kereszteknek, amelyeket püspökséged alatt hordoznod kell. De légy bátor, fiam. A jóságos Úr segítségedre lesz, hogy méltósággal és szeretettel viseld azokat...

Gojdics püspök további élete valóban keresztthorozás volt, amint arra a pápa is figyelmeztette. Jó pásztora volt híveinek. Erősítette őket katolikus hitükben, és segítette egyre súlyosbodó gondjaikban. És mindig hűséges maradt meggyőződéséhez. A szlovák püspökök között ő volt az egyetlen, aki felemelte szavát a zsidóüldözések, deportálások ellen, és huszonhét üldözöttnek menedéket adott a püspökségen.

A háború után Szlovákiában is megkezdődött a Görögkatolikus Egyház felszámolása, Gojdics püspököt pedig tartóztatták, árulás és kémkedés vádjával bíróság elé állították. A tárgyaláson hiába jelentek meg az ártatlanságát, hősi ellenállását bizonyító tanúk (az általa megmentettek egyike Izraelből, a másik az Egyesült Államokból érkezett, hogy megmentője mellett tanúskodjék), az előre megkonstruált perben életfogytiglani börtönre ítélték. Elrejtették a világ szeme elől, egyik börtönből a másikba hurcolták. De hívei mindig megtalálták...

A testi-lelki kínzásoktól legyöngyült ember – bár soha, senkire és semmire nem panaszkodott – fájdalmai miatt többször felkereste a börtön orvosát. Az utolsó látogatás után az orvos bevitette a brünni (Brno) kórházba, ahol az egész testén elhatalmasodott, végzetes stádiumban lévő rákot állapítottak meg. Menthetetlen volt.

A kórházból visszaszállították börtöncellájába, ahol 1960. július 17-én – 72. születésnapján – elhunyt. Dsida Jenő két sorát idézve: „Csak egy út van innen a völgyből / és az az égbe vezet...”

A görögkatolikus hívek és a bazilita rend szerzetesei, otthon és az egész világon szentté avatásáért imádkoznak.

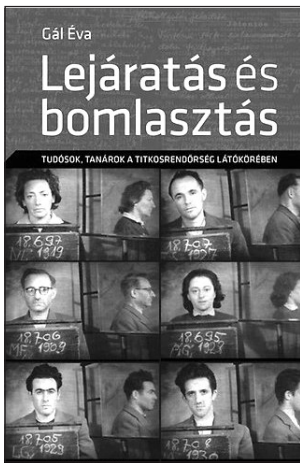
Bitskey Ella, Sarasota

A MÚLT FELDOLGOZÁSA

Lénárd Ödön piarista szerzetes élettörténete kivételes módon erősíti az erkölcsi igazság győzelmébe és az isteni kegyelembe vetett hitünket. Lénárd Ödön 1977-ben a Kádár-korszak utolsó politikai foglyaként szabadult a börtönből. Először 1948-ban tartóztatták le, és egy kirakatperben hat évre ítélték. Megtörni még magánzárkával sem tudták, mert kiszabadulása után sem tette le az esküt a kommunista alkotmányra, így hivatalos egyházi feladatot nem kaphatott. Az '56-os szabadságharc után, amikor ismét felángolt az Egyház elleni hajsza, újból perbe fogták, és ezúttal ismét hat év szabadságvesztéssel sújtották. Az 1963-as amnesztiával ugyan kikerült a börtönből, de csak rövid időre, mert 1966-ban újfent bíróság elé állították, és csupán 1977-ben, a Szentszék közbelépésére nyerte vissza szabadságát. Megfigyelését azonban egészen a rendszerváltásig folytatták.

Ez nem maradt számára sem titok, és 1990-től szinte haláláig járta a levéltárakat, hogy minél több dokumentumot tudjon összegyűjteni a kommunista rendszernek az Egyház bomlasztását célzó mesterkedéseiről. Lénárd Ödön atya azt remélte, hogy ezekkel az iratokkal hozzájárulhat a Katolikus Egyház múltjának kendőzetlen feltárásához, ami szerves részét képezi az egész társadalom erkölcsi megtisztulásának.

Alighanem ez indította az eredetileg történelemtanárként dolgozó, de később történész pályára lépett Gál Évát is a levéltári adatok kutatására, hogy feltárja, a titkosrendőrség milyen eszközökkel igyekezett az 1956-ot követő évtizedekben lejáratni és végső soron tönkretenni azokat a tudósokat és tanárokat, akik nem voltak hajlandók egyszerűen be-

A könyv borítója

állni a kádári rendszert életetők kórusába. A budapesti Corvina Kiadónál megjelent *Lejáratás és bomlasztás* című, közel 400 oldalas tanulmányában Gál Éva higgadt ábrázolással, kiegyensúlyozottan és elfogultságtól mentesen tárja fel a belügyi szervek paranoid viselkedését, annak ellenére, hogy a kötetben leírt események egy része személyesen és közvetlenül is érintette. Ezt nem is titkolja, ugyanis az előszóiban utal arra, hogy eredetileg nem a tudományos feldolgozás szándéka vezette, hanem csak az évti-

zedeken át elzárt, szigorúan titkos dokumentumok megismerése, mégpedig főként személyes indíttatásból, ugyanis férje, Litván György tanár és történész a „Hungaricus” néven elhíresült ügy egyik vádlottja volt. A vád tárgyát az azonos nevű, rendszerellenes tanulmány képezte. A „Hungaricus” ügyet a titkosrendőrség az '56-os szabadságharcot követő megtorlás kései csapásának szánta Nagy Imre híveire. Miután a forradalmi időszak miniszterelnökét és közvetlen munkatársait 1958 nyarán halálra ítélték és kivégezték, a belügyi szervek újra kiterjedt akcióba lendültek, és besúgóik segítségével felgöngyölítették a „Hungaricus” ügyet. Az ezt követő perben a szerző férjét – harmadrendű vádlottként – hat év börtönre ítélték. Gál Éva könyve sok konkrét, egyedi esetet tár az olvasó elé, amelyek közül csupán egy végződött letartóztatásokkal és bírói ítéletekkel. A szerző aprólékos munkával tálat esettanulmányokat, amelyekből akár általános értékű tanulságok is levonhatók a belügyi szervek mesterkedéseiről, mintegy további mozaikkövet kinnálva a rendszerváltást megelőző és lassan immár rózsaszín ködbe burkolózó évtizedek hitteles arculatának megalakításához.

Vincze András

A SZENTATYA – ÉS ELŐDJE

XVI. Benedek bátyja, Georg Ratzinger a *Passauer Neue Presse*nek nyilatkozva elmondta: jó kapcsolat van az emeritus pápa és Ferenc pápa között. A *Bunte* magazinnak adott interjújában Georg Gänswein érsek, XVI. Benedek személyi titkára barátságosnak és bizalommal telinek nevezte a két pápa kapcsolatát.

Georg Ratzinger elmondta: testvére tudatosan nem avatkozik be az aktuális pápai szolgálátba. Ezzel szemben Ferenc pápa gyakran szeretné meghallgatni elődje véleményét, mert emberileg és teológiailag is nagyra becsüli XVI. Benedeket. Kapcsolatuk teljesen harmonikus.

Az október elsején készült interjújában Georg Ratzinger elmesélte: július 29. és augusztus 22. között meglátogatta testvérét a Mater Ecclesiae kolostorban, ahol visszavonulása óta él az emeritus pápa. Itt találkozott ő

is a Szentatyával. Ferenc pápa egy alkalommal ebédre volt hivatalos hozajuk. Nagyon kellemes volt – mondta az emeritus pápa bátyja. „Szimpatikus, jó humorú ember, sokat nevet” – mondta Ferenc pápáról.

A tervek szerint novemberben újra Rómába utazik a 89 éves Georg Ratzinger. Egészen biztos abban, hogy öccse már nem látogat el Regensburgba, ahol ő él. XVI. Benedek úgy gondolja, hogy „egy emeritus pápa már ne utazgasson ide-oda a világban” – fogalmazott bátyja. Kifejezte: úgy látja, hogy testvére szemében most, „az aktív szolgálaton túl is az tükröződik, ami pápai szolgálata során vésődött lelkébe”.

XVI. Benedek emeritus pápa napirendjéről Georg Ratzinger elmondta: nyolc órakor részt vesz a szentmisén, majd a reggeli zsolozsmán. Kevesebbet játszik zongorán, és már nem foglalja írásba

gondolatait, kizárólag intenzív levelezésben.

Georg Gänswein érsek, XVI. Benedek személyi titkára a *Bunte* című magazinnak adott interjújában nyilatkozott október elsején. Elmondta: a 86 éves emeritus pápa visszavonulása óta új erőre kapott. Imádkozik, olvas, személyes levelezésével foglalkozik, zenét hallgat, látogatókat fogad. Hozzátette: a korral járó testi gyengeségek ellenére teljes szellemi és lelki egészséggel él. Örvend Joseph Ratzinger.

Ferenc pápa már többször meglátogatta elődjét, és több alkalommal beszél vele telefonon – ismertette Gänswein, aki az emeritus pápa személyi titkáráként szolgál, és emellett, mint a Pápai Ház prefektusa, Ferenc pápa szolgálatában áll. Az interjújában barátságosnak és bizalommal telinek nevezte a két pápa kapcsolatát.

(Kathpress/MK)

KÜLÖNÖS KÖTÖDÉSEK

Nagyon sokféle kapcsolat létezhet az emberek között. Először is van a szerelem, amely olyan – hogy milyen, arról szól a költészet túlnyomó része, de mi most vegyünk egy hétköznapiabb hasonlatot –, mint az influenza. Nincs ellene védőoltás, a legváratlanabb pillanatban törhet ki, kisebb-nagyobb vehemenciával. Ki lehet belőle gyógyulni, de bele is lehet halni. Végül – és szerencsére! – sok esetben meg is szelídlhet. Különösen, ha a házastársi érzület és a gyermekek iránti felelősség segíti a fennmaradását.

Aztán ismeretes a barátság. Ez nem feltétlen a jellemek affinitásán, hanem gyakran a külső körülményeken múlik: egy helyen laknak vagy egy helyről származnak („földiek”), egy iskolába, egy sportegyesületbe járnak, együtt katonáskodnak (raboskodnak), stb. Az ilyen kötődések persze mulandóak, könnyen megszakadnak, ha megszűnik a közös munka, a közös érdeklődés. Ha évek múlva találkozunk, inkább csak a nosztalgia lobbantja futó lángra a hűlő paraszat.

Természetesen létezik erős, tartós barátság – férfi és nő között is – noha ezt sokan megkérdőjelezzik. Ez utóbbi kapcsolatnak azonban majdnem mindig van érzelmi színezete, amely növeli az intenzitását. Márai írja időskori naplójában, hogy „Van mély, igaz, parázsló szerelem, amelyből tökéletesen hiányzik a sexus.” Mindenesetre, lényeges a szellemi összhang!

A vonzás azonban a mindentől független, egymásra ráérzés, az azonos hullámhossz. Ennél nincs semmilyen határ: se nem, se kor, se testszín, sőt még műveltségi különbség sem. Ahogyan édesanyám mondta: „csak az egyéniség számít”.

*

Úgy tudom, a *Times* munkatársainak nem szabad közelebből megismerkedniük (huzamosabban együtt lenniük) azokkal a politikusokkal, akiknek a tevékenységéről írnak, mert az ösztönös vonzás-taszítás befolyásolhatja, tévútra terelheti a véleményüket.

Manapság már tudományos vizsgálatokat, kísérleteket is végeznek ezzel a jelenséggel kapcsolatban: van-e fizikai, biológiai alapja a rokonszenv vagy ellenszenv látszólag megmagyarázhatatlan kialakulásának? Energiák egymásra hatásáról, génhasonlóságról lenne szó?

A vonzás nemcsak az egyéni élet területén érvényesül, de a politikai hovatartozást is meghatározza. Mindnyáján tapasztaltuk, hogy ismeretlen emberek esetében is azonnal tudjuk, melyik oldalon állnak, egyetértenek-e a mi nézeteinkkel, vagy ellenségesek velük szemben.

*

Ami az „azonos hullámhosszat” illeti, egy kezemen meg tudom számolni sorsszerű, végzetes találkozásaimat. Minden esetben olyan emberekről volt szó (férfiakról, nőkről), akik mindig mindenre azonnal visszhangot adtak, akik zökkenőmentesen tovább tudták fűzni a gondolataimat, akikkel végtelen beszélgetéseket lehetett folytatni. Az ő társaságukban a hallgatás is beszéd volt. Csak egymásra néztünk, és pontosan tisztában voltunk vele, milyen folyamatok zajlanak le a lelkünkben. Ezek esetében a hosszú elszakíttottság sem tudta megbontani a kapcsolatot. Ismét találkozáskor, ott folytathattuk az eszmecserét, ahol – esetleg húsz évvel ezelőtt – félbehagytuk. Az „egy hullámhosszon” lévőket sem az idő, sem a tér nem tudja elválasztani.

Saáry Éva

TEPLOMBÚCSÚ – ÉS KITÜNTETÉS DETROITBAN

Szeptember 15-én hálaadó szentmise keretében emlékeztek a detroiti magyar Szent Kereszt-plébániatemplom 1925. szeptember 20-i felszentelésének évfordulójára. Erről az eseményről is megemlékezett Kiss G. Barnabás ferences plébános, aki szentbeszédében, a Szent Kereszt megtalálásának történetét felidézve, arra biztatta híveit, hogy emeljék magasba a keresztet, vállalva a napi kereszthordozást.

A templombúcsú újabb alkalmat adott a jelenlevőknek, hogy emlékezzenek a múltra, ünnepeljék a jelent, és bizalommal tekintsenek a jövőbe. A szülőházától távol, a Hit évében a szentmise ünneplése újabb megtartó és összetartó erőt jelentett a közösségnek.

Ez alkalommal vehette át a helyi lelkipásztori szolgálatának huszadik évfordulóját ünneplő Ligeti Angelus ferences szerzetes a Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetését. Az elismerést közösségmegtartó munkájáért, a Mindszenty-hagyaték megőrzéséért és feldolgozásáért, valamint az amerikai magyarság önazonos-

Ligeti Angelus kitüntetése

ság-tudatának megőrzése terén végzett munkájának elismerésére adományozta Áder János köztársasági elnök. A kitüntetést Dán Károly magyar nagykövet, New York-i főkonzul adta át.

Detroit több évtizedes hanyatlását elhagyott, olykor düledező épületek sora jelzi: ebből oázisként emelkedik rendezett környezetével, magyar szenteket ábrázoló freskóival és üvegablakaival a Szent Kereszt-templom.

A templom és annak magyar közössége aligha válhatott volna a közép-nyugati magyarság megmaradásának egyik sziklájává, illetve a templom a metropolisz egyik megóvott építészeti műemlék nevezettségévé a két magyar ferences szerzetes,

Angelus és Barnabás atya odaadó, elkötelezett munkája nélkül.

Ligeti Angelus detroiti szolgálata mellett Kanadában, Windsorban, a Páduai Szent Antal Plébánia lelkipásztori teendőit is ellátja immár tíz éve, összetartva egy másik magyar közösséget a közeli kanadai határ túloldalán is. □

MÁSOK HAZÁJÁBAN OTTHONT TALÁLNI

Lelkészeiktató ünnepi istentisztelet Münchenben

Szeptember közepén a Szent Kereszt-ről elnevezett müncheni református templomban került sor Csákvári Dániel megválasztott lelkipásztor ünnepélyes beiktatására. A gyülekezet főgondnoka, Nagy Elek történelmi pillanatnak nevezte az eseményt, mert Csákvári Dániel személyében tizennégy esztendő után ismét saját lelkesze lett a Münchenben élő magyar reformátusoknak. Elődje, Lázár Csaba 1999-ben bekövetkezett halála óta ugyanis pásztor nélkül maradt a nyáj és úgynevezett „bedolgozó”, helyettes lelkeszek gondozták a nyáját. Hangsúlyozta, igen nagy szó, hogy így is fennmaradt ez a gyülekezet, amely ez által is bizonyosságot tett az összetartozásról és a hit erősségéről.

Magyarországot Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke képviselte. Üdvözlőbeszédében külön kiemelte, hogy az új müncheni lelkeszhez hasonlóan ő is a Szilágyság szülőtte. Kérte az egybegyűlteket, hogy fogadják szeretettel, megértéssel és figyelemmel új lelkipásztoruk tevékenységét. Forduljanak hozzá bizalommal, és becsüljék meg saját pásztoruk személyét. A beiktatásra érkezett magyar és német egyházi személyiségek minden jót, türelmet, sok örömet és erőt kívántak Csákvári Dánielnek a Szentlélek megtartó erejével. Magyarország müncheni főkonzulja, Mydlo Tamás a budapesti kor-

mány nevében köszöntötte az új lelkeszt, és rövid beszédében elemezte az egyház és állam kapcsolatának fontosságát. Mint fogalmazott, kölcsönös segítségre van szükség mindkét fél részéről.

A tisztségébe frissen beiktatott lelkipásztor, Csákvári Dániel, igehirdetésében Pál apostolnak a Zsidókhoz írt levélből idézett: „Mert nincsen itt maradó városunk, hanem a jövőndő kereszük” – kezdte beszédét, majd az „otthon” szentségét emelte ki. Otthon és haza korábban egybeolvadtak, az otthon a biztonságot, az életet jelentette. Csákvári Dániel úgy vélte, ez a XXI. században gyökeresen megváltozott. Mobilis életet kell élni, melyben a kenyérrelalót olykor a határokon túl, távol a hazától kell megkeresni. „Mások hazájában otthonra találni nehéz feladat” – folytatta. Együtt cselekvésre, összetartozásra és az otthon iránti érzékünk visszaszerzésére hívta fel a figyelmet. Hozzátette: meg kell próbálni gazdagítani azt, ami van, és egy jövőndőbeli otthon után kutatva, távol a mindennapoktól meg lehet találni a lelki nyugalmat. Ezt a nyugalmat, illetve a lelki és anyagi javainkat meg kell próbálni megosztani másokkal. „Isten népének mindig készen kell lennie a továbblépésre” – fűzte hozzá azzal a kitételrel, hogy tudnunk kell meghatározni, hol is van a személyes helyünk a világban.

Wesely Balázs–Makvári György

VERSFOHÁSZOK – A MAGYAROKÉRT

Nehéz magunkat rászánni arra, hogy szakrális ihletettségu költeményekről a magunk laikus hangján szóljunk, szólni merjünk. Emiatt halogattam, hogy Sarusi Mihály kötetéről – Hun fohász (Búvápatlak Alapítvány, Kaposvár, 2011) – méltató szavakat írjak. De elhallgatni, mellette szóltanul elmenni – lelkiismereti mulasztásnak éreztem volna. Annál is inkább, mert mostanság fölöttébb ritka az olyan kötet, amelyben az istenhit, a Teremtőhöz való könyörgés oly szorosan fonódik egybe a nemzetsorssal, a magyarsággal. Gondoljunk csak Jókai Anna – az Életünk hasábjain is méltatott – csodaszép, megrázó, lélekébresztő versimáira. E ritka, de fölöttébb üdvös sorba helyezem Sarusi Mihály kötetét.

Az előszóból megtudhatjuk, hol rejlenek e sajátos tartalmú költészetnek a gyökerei: az otthonról hozott népi vallásosságban, a kútnál mosakodó Csanád vármegeyei öregapa reggeli könyörgésében, az „új napot, e napi szűztiszta levegőt, vizet, földet, minket, dolgunkat szentelő imái”-ban. Ennek az örökségnek az értékeit tudatosította benne Erdélyi Zsuzsanna Hegyvet hágék, lőtöt lépék című kötete: a benne közölt népi imádságok hatására írta 1977-ben az *Ihajfák hegyén* című imádság-költeményét. Az újabb impulzust a Magyarországért, Édes Hazánkért Kiadó 2003-as pályázata adta. Ekkor született meg az e kötetben is olvasható három költemény: Hun fohász, Könyörgés Csonka Boldogasszony neve napján, Imádkozunk (...Új-Zarándért). Mőgöttük, a versek mélyén élő hit: Sarusi Mihály habitusa rejlik, fel-feltörő forrásként táplálja regényeit, verseit, amint az az előszót záró személyes vallomásból nyomon követhető: „Hál’ Istennek odahaza, meg az iskolai hittanórán és a templomban úgy megtanítottak imádkozni, hogy sikertelen lett az istentagadók imakioltó igyekezete. Megtanult valamit az ember; elhallgult, majd elhallgatott bennünk az ima (egy-két évtizedig azt hittük, elboldogulunk nélküle – Nélküle – is); újfőnt hozzá fordultunk, mert hiányzott. Éppen ideje volt.”

Éppen ideje volt. A költő válasza: a vers. E szabad folyású, parttalan sodrású

költemények. A magyar nemzetre tört veszedelem, a létét fenyegető jövő látomása adja kezébe a tollat, hangot adva a kétségbeesés, a fájdalom érzéseinek, olyan időben, amikor reményeinket már csak az ima táplálhatja.

A *Hun fohász* megszólításai a szent liturgiának a népi vallásosságból kölcsönzött elemekkel feldúsított prefációiként is értelmezhetők: „Istenem, Istenünk, Örök-Egy-Isten, Egy-Öreg-Isten, Magyarok Istene, Úr, Urak Ura, Egek, Mindenek Ura, Fű, Fa, Föld, Nap, Hold, Csillag, Víz, Kő, Hegy, Sík, Szél, Tűz, Folyó, Tenger, Csudaszarvas, Mindenek Istene, Boldogasszony Anyánk, Asszonyunk Szűz Máriánk, Szűzanyánk, segíts; segéld meg néped! Segítsd meg híved! Magyar és nem magyar nemzedet...” A költemény további sorai is zsolttáros könyörgések „e szanaszét vert, szanaszét szórt, szanaszét irdalt” nemzertért. A szenvedések, hányattatások prédikátori dörgelemű felsorolásait megszakítja egy lány hangzású ima: „Isten, Istenünk, Mi Urunk! / Hittel Hozzád fordulunk. / Szerető szívünk Utánad eped, / Vágyakozó karunk Feléd tárul, / Reménykedve Rád tekint / Kicsi Magyarhon, Magyarföld, Mindahány-Magyarország, / Hunnia, Hungária, / Szittyaföld, Mária Ország, Pannónia! // Tizenöt / Tizennégy / Tizenhárommillió – / Ne tovább! Ne engedj tovább sülyyedni, fogyni és apadni, romolni, elillanni, / felszívódni, eltűnni, múlt kódébe, más népebe veszni, ne, ne.” Erőt s lehetőséget kér a szolgálat-hoz, erőt a küzdéshez a patkányok ellen hazánkért... mert „Hazánk ez az egy.”

Ugyanez a féltés, félelem hatja át az *Imádkozunk (...Új-Zarándért)* című prózaverset is. Azok nevében szól, akik plébániatemplomukban magyar papért imádkoznak, „magyar lelkipásztorért, ki a nyelvükön, anyanyelvük romlatlan, ép hangsúlyaival szól hozzájuk”. Okuk van az elkecserezésre: „Értetek imádkozunk, ó jó új-zarándiak, Kiket a saját janicsár – Jász-vásárhelyen és Bukurvárt szülőanyjuk édes-anyanyelvének a megátkozására nevelt – papjaik a Belvárosi Magyar Templomban, a nemrégi magyar-istenháza ár-

nyékában lebozgoroznak. Kiket lassan a saját egyházuk is kirekeszt magából az anyanyelven imádkozás gyanússá tételével.” A Szabadíts meg..., Ments meg..., Adj Urunk..., Ne engedd, ó Urunk!... megszólításokkal kezdődő szövegrészek egy végveszélybe került, „a fogyásra ítélt, mégis maradni bátorakodó kis magyar gyülekezet”, töredék-közösség segélykiáltása: „adj minékünk olyan papokat, akik értik, mi fáj, mire vágyunk, mi az álmunk Teveled, Terólad, Teérted.” Új-Zaránd szimbólum: Erdély, a csonkított ország szimbóluma a versben. Róla és érte szól a költő: „Ne engedd, ó Urunk, hogy Moldvahn után Erdélyből, a Kis-Magyarország menti Résekből, majd mindezek után Maradék-Magyarországból is kiűzze népünket – népedet – az álorcát magára öltő Anti-Krisztus. Csak ezt, ennyit, Urunk, Te remtőnk, Megváltónk, Mindenünk! Hogy mi szegény új-zarándiak (a Magyar Golgotáról) megmaradhassunk Neked: szabadíts meg a gonosztól.”

Az *Ócsi Iratosért táncol* című költemény a tánc néha felpörgő, majd lelassuló ritmusát követve siratja az elveszett szülőföldet, melyet „a kisantanti hullarabló hazudozók” idegen kézre juttattak, az anyaországtól szögesdróttal és aknamezőkkel elzártak.

A *Félpogány fohász* sodró erejű hitvallás, személyes kiállás meggyőződése, hite mellett. Az ellentétpárokat sűrítő sorok – „Inkább Jézus, mint zsarnokok, Júdasok, / inkább Jézus szűzessége, mint a nagy zabálás...” – az „inkább..., mint...” választási lehetőségeket elősoroló antinómiákként állnak a költő előtt. A jó és a rossz, az üdvösség és az elkárhozás közt választhat, s ő határozottan a jó oldalon áll: „Inkább Te, nekem ember fia, / Munkás Szent József és Anya Szűz Mária gyermeke, / inkább, mint ti!”

A *Csavarga imája* az 1600-as években Vég-Gyulán című versben ismét a nemzetért aggódó költő szólal meg. A címbeli időzítés a századokkal azelőtti Erdélyt, Magyarországot végveszélybe sodró eseményekre utal, de az Uram!... Istenem! megszólítással indított versszakok, áttételesen, mai korunk veszedelmeit idézik,

Magyarország mindenkori tönkretrevői ellenében kér oltalmat nemzete számára.

A *Téli ekhó* tájleíró költemény, helyhez kötött élmény versfoglalata: „ez még TIHANY / ezer év kettős tornya alatt / fél karéjban / kis Belső tavuk fölött / hol léket / LÉKET / vág a halász / hogy az élet ne fulladozzék”. A táj harmóniája, csendje átsugárzik az emberekre, akik vasárnaponként beülnek a misére, ahol emberre, tájra egyaránt a Miasszonyunk vigyáz, biztosítva a lélek békéjét, a rianó álmok fölött.

A kötetzáró *Könyörgés Csonka Boldogasszony neve napján* verssorai a lorettói litániát, a Szűz Mária segítségéért felcsendülő közismert imák – Szűz szülője Istennek... Most segíts meg, Mária... – sorait idézik emlékezetünkbe. A költemény megszólítással indul: „Asszonyunk, Csonka Boldogasszony, / Csonkák Nagyasszonya, / Tízmillión felüli magyarok, / Maradék-magyarok, / Kisebbségbe szorítottak, / Idegen kézre juttatottak, / Más kénye-kedvének Trianoni-Európától fogvást kitett magyari milliók / Nagyboldogasszonya, Kisboldogasszonya, Kisasszonya-Nagyasszonya, / Miasszonyunk, Szép Szűz Mária / Könyörögi érettünk!”

A külső erők által hazátlanná lett, szülőföldjükön folyton megalázott, sértett, gyűlöl, üldözött magyarokért könyörög, akik „a Magyarországról lecsapott-lecsönkolt részeken / Élnének s élnek is, ha segítsz, Mianyánk! / Csonka, csonka-bonka, épp hogy magyar / Magyarok Asszonyanyja / Boldoganyánk! / Drága Babba Mária! / Édes Asszonyanyánk, / Mianyánk, / Szűzmárja, / Kenyérselező drága kezéd / Nyújtsd felénk! (...) Anyánk, könyörögi érettünk, / Hogy annak maradjunk, maradhassunk, / Amivé teremtettünk / A mi Urunk / által. / Ammen. Ammen.”

Igaz lelki élményeket nyújtó, imára buzdító kötet, mely legfájdalmasabb sorskérdéseinket veti fel, indít önvizsgálatra, figyelmeztet a ránk leleselkedő veszélyekre. Öszinte szívvel és szóval ajánljuk a magyar olvasók figyelmébe.

A versek hangulatát, szakrális üzenetét szép illusztrációk teszik emelkedettebbé.

Máriás József

HÍREK – ESEMÉNYEK

Új vatikáni államtitkár

A Szentatya elfogadta Tarcisio Bertone bíboros államtitkár életkorára való tekintettel benyújtott lemondását. A kinevezett új államtitkár, Pietro Parolin érsek 58 éves, Velence tartományban született, jelenleg Venezuelában szolgál apostoli nunciusként. A pápa megerősítette hivatalukban a következő személyeket: Giovanni Angelo Becciu érseket, államtitkársági helyettest, Dominique Mamberti érseket, az államközi kapcsolatok titkárát, Georg Gänswein érseket, a Pápai Ház Prefektúrájának prefektusát, Peter Wells prelátust, államtitkársági tanácsost, valamint Antoine Camilleri prelátust, a vatikáni államközi kapcsolatok altitkárát.

Betiltanák a keresztet Montrealban

Heves vitát váltott ki Kanadában az a javaslat, hogy tiltsák be a különböző vallási szimbólumok, illetve öltözetek viselését Québec tartomány közintézményeiben. A szóban forgó javaslatot a tartományi kormány terjesztette elő a közel-múltban, és az a többi között a vallásosabb zsidók által viselt sapka, a kipa, a szikh felekezetiük által hordott turbán, a nagyméretű kereszt, valamint a muzulmán fejkendő munkahelyi tilalmát szorgalmazza. A helyi kormány indítványa megosztotta a 8,1 milliós tartományt, és mozgósította az ellenzéseket. Québec legnagyobb városában, Montrealban muzulmánok, szikhek és zsidók ezrei tüntettek együtt a tervezett tilalom ellen. A tiltakozás túllépte a tartomány határait is. A kanadai szövetségi kormány közölte, hogy bírósági úton támadja meg a törvénytervezetet. Ontario tartomány határozatban tiltakozott a tiltás ellen. Calgary városának muzulmán polgármestere arra szólította fel a vallási kisebbségeket, hogy együtt tiltakozzanak a québeci tilalmi javaslat ellen.

A Kúria reformjáról

Federico Lombardi szentszéki szóvivő október 3-án tájékoztatta az újságírókat a bíborosi tanács üléséről. Elmondta: a Kúria reformjával foglalkoztak a bíborosi tanács tagjai. A cél nem pusztán a Pastor bonus egyszerű, kisebb módosításokkal történő megújítása, hanem egy konstitúció megfogalmazása, jelentős újdonságokkal. Különösen fontos téma az Államtitkárság szolgálatának funkciója és szerepe, amelynek minden szempontból a pápa titkárságának kell lennie az egyetemes Egyház szolgálatában. Emellett szó volt a szinódusról és annak következő témájáról, valamint megrendezésének módjáról is.

A nagykarolyi líceum

Szeptember 19-én, csütörtökön adták át a Kalazanci Szent József Líceum új, közel egymillió eurós költséggel felépült épületszárnyát a romániai Nagykarolyban. A beruházás egyharmadát a magyar kormány finanszírozta. Az iskolaközpont 1992-ben alakult meg a Szatmári Egyházmegye kezdeményezésére. Nagykarolyban évszázados múltja van a vallásos oktatás-nevelésnek a piarista rend munkájának köszönhetően. Az épület átadásán részt vett Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes is.

Száz év után kereszteltek

Száz év óta első ízben tarthattak keresztelőt Aghtamar szigetén az örmény keresztények. A kelet-törökországi örmény zarándokhelyen hatan vették fel a kereszttség szentségét szeptember 8-án a vasárnapi szentmisében. 2010 óta évente egy alkalommal tarthatnak itt szertartást az örmények. Az első világháborúig, illetve a genocídiumig jelentős örmény lakosság élt a szigeten. □

GYÓRY VILMOS UDVAROSA ÉS A KÁVÉ

A XIX. század második felében élt evangélikus lelkész, Győry Vilmos nemcsak sikeres műfordító, író és költő volt, hanem igen jó, együtt érző ember is.

Még orosházi lelkész korában történt, hogy valahogy félresikeredett a jószívűsége. De menjünk sorjában. A tiszteletes úrnak volt egy udvarosa, egyszerű – mint az időben mondták tréfásan: *parasztikus* – ember. De nem a módosabb fajtából, és így „hivalt” kellett vállallnia. Győry Vilmos udvarosa lett, és ebben az állásban jól is érezte magát. Gazdája, amikor látta, hogy a sok dinnyekopogtatástól diónyi bütyök nőtt udvarosa ujján, maga fagagott neki kis fákalapácsot a jövőbeni kopogtatás megkönnyítésére.

Egy szép nyári délután aztán Győry lelkész úr a paplak tornácán, épp az ebéd utáni kávéját várva, meglátta udvarosát az eperfa tövében békésen pipázni. Megsajnálta, no meg eszébe jutott az élet igazságtalansága, hogy míg ő itt, a tornácon kényelemben iszogatja kávéját, hú cselédje a földön ülve piheni ki a napi munka fáradalmát. Főlhívta hát magához, és megkérdezte:

– Ferenc bácsi, iszik maga is egy feketét? – rámutatva a frissen hozott, forrón gőzölgő illatos kávéra.

– Nagyon megköszönöm a tiszteletes úrnak – igen.

Győry kitöltött egy csészével, és átnyújtotta udvarosának. Aztán néhány korty után megkérdezte:

– Mit szól hozzá? Ízlik?

– Hát ez valami finom! Aujnye, de milyen jó is – sosem ittam még kávé. És kortyolgatta tovább serényen, további dicsérő szavak kíséretével. Mikor aztán az utolsó cseppet is kiitta, Győry megkérdezte:

– Iszik még egy csészével Ferenc bácsi? Kell-e még?

Az öreg komótosan megtörülve bajuszát, kissé neheztelve nézett gazdájára, és így mormogott:

– Kőll a fenének!

*

Sok-sok évvel ezelőtt, amikor még ritkaság volt a Magyarországról érkezett látogató, egy orvos barátom átutazóban volt édesanyjával Münchenben. Szerettem volna sok szépségét megmutatni a bajor fővárosnak, de az idő rövid volt, egyetlen délutánt tudtunk együtt tölteni. Így hát megkérdeztem a nyolcvanas éveiben járó idős hölgyet, mi érdekelné a legjobban. A meglepő válasz így hangzott:

– Azt a tv-tornyt szeretném látni, amelyiknek a legfelső emeletén egy forgó vendéglő van.

Gyorsan be az autóba, és irány az Olympia-kertben magasodó torony. Ott is a sebesen járó felvonó és a forgó vendéglő...

Délután lévén kávért rendeltem, hamarosan ott is álltak előttünk a kis kávéskannák. Érzett tudtam – magam is így voltam vele sokáig –, a magyarországi látogatóknak nem ízlik a német módra készült kávé, hát elmesélem Győry tiszteletes úr és Ferenc bácsi történetét. Aztán kitöltve az első csészényit, kíváncsi-an vártam a reakciót.

– Egész izletes – mondta barátom édesanyja, és valóban, látszólag jóízűen itta a tejjel bőven hígított nedűt. Mikor kiürült a csésze, örömmel kérdeztem:

– Tölthetek még egy csészével?

Az idős hölgy hamiskásan kacscintott egyet, és így válaszolt:

– Kőll a fenének!

Ramsay Győző

A HIT HŐS TANÚI (11.)

Peter Shekelton

A Brazíliában élő angol pap, Peter Shekelton a nyarakat azzal tölti, hogy újra meg újra meglátogatja az Amazonas egyik mellékfolyójához közeli falvakat. Amikor megérkezett Brazíliába, első elhatározásainak egyike volt, hogy elérje a legtávolabbi vidékeket, és elvigye az Evangéliumot és a szentségeket azoknak az embereknek, akiknek nincsen papjuk.

Peter atya mindig szívesen látott vendég volt a folyóparti lakosoknál. Brazíliának ebben a távoli sarkában már hosszú évek óta nem járt pap, amikor társaival 2003-ban a Rio Ararai folyón, az Amazonas egyik mellékfolyóján csónakon megérkezett az egyik faluba, közel a Lago Canacarihoz. A folyópart lakói többnyire földműveléssel foglalkoznak, terményeik eladásával csak nagyon kevés pénzt tudnak keresni. Peter Shekelton atya első útját követően harminc faluban látogatja a katolikus híveket a folyó partján minden júliusban. Tíz órát kell eveznie Itacoatiara kikötőjéből, hogy elérje az első falut a Rio Ararai mentén.

Nagy örömmel várják Peter atyát, aki azonban fájdalmas élményekkel is szembesül ezeken a lelkipásztori útjain. „Amikor valahová megérkezem, észreveszem, hogy sokan azok közül, akiknek az előző évben kiszolgáltattam a szentségeket, meghaltak. És sokan haltak meg az odaérkezésem utáni napon is. Mintha csak vártak volna, vagyis arra, hogy kiszolgáltassam nekik a szentségeket. Addig nem akartak meghalni...”

Peter Shekelton atya az angliai Sheffieldből származik, de 2002 óta Brazíliában dolgozik a szegények között. Az ország legnagyobb városa, São Paulo hírhedt nyomornegyedében, a Favelasban szolgál, amely a bűnözés, a prostitúció és a kábítószerelés melegágya. Peter atyát munkájában egy csoport fiatal segíti a város módosabb részéből. Együtt látogatják a nyomornegyed lakóit, kunyhóról kunyhóra járva, olvassák nekik az Evangéliumot, és imádkoznak velük.

LEGYÜNK...

(Folytatás az 1. oldalról)

A Sant'Egidio Közösség éves találkozó sugallják az utat: bátorság a párbeszédre, amely reményt ad. Társadalmainkban azért is korlátozott a béke, mert hiányzik a párbeszéd. Az emberek vonakodnak attól, hogy kilépjenek saját érdekeik szűk látóhatárából és megnyiljanak egy valódi és őszinte szembesülésnek. A béke elnyeréséhez szükség van kitartó, türelmes, erős és intelligens párbeszédre, amellyel semmit nem veszítünk el. A párbeszéd legyőzheti a háborút. A párbeszéd elősegíti a megértést, az összhangot, az egyetértést, a békét. Ezért életbe vágóan fontos, hogy növekedjen, hogy elterjedjen az emberek között, életkörülményüktől és meggyőződésüktől függetlenül, mint a béke egy hálózata, amely védelmezi a világot és a gyengéket.

A vallási vezetők arra kaptak meghívást, hogy valóban dialógust folytassanak: a béke építésében ne ügynökökként, hanem mint valóságos közvetítők lépjenek fel. Az ügynökök kedvezményt nyújtanak mindegyik félnek, hogy végül ők jussanak nyereséghez. A közvetítő pedig semmit sem tart meg magának, hanem nagylelkűen, a végsőig elkötelezi magát, tudván, hogy az egyetlen nyereség a béke. Mindnyájan arra kaptunk meghívást, hogy a béke munkásai legyünk,

Peter atya a Legio Christi közösség tagja. Missziós munkájáról ezt mondja: „Igyekszünk fölmérni ezeknek az embereknek a lelki és egyéb szükségleteit, elvisszük hozzájuk a szentségeket, az Evangélium örömhírét, és sok mindent, amivel enyhíteni tudunk sanyarú sorsukon”.

A fiatalok, akik részt vesznek az atyának a nyomornegyedben végzett munkájában, elkísérik őt az Amazonas-vidéken tett látogatásaira is. Felbecsülhetetlenül értékes munkát végeznek: beszélnek a hitről a felnőtteknek, és hitoktatásban részesítik a gyerekeket. Így Peter atyának több ideje marad a kifejezetten papi feladatokra: a szentségek kiszolgáltatására, a szentmise bemutatására.

Peter Shekelton papi hivatásának története nem mindennapi! Tízévtől kezdve dolgozott Londonban, és egy alkalommal, 1991-ben elment a Westminster-katedrálisba, a szeretetszolgálat egyik rendezvényére. P. Werenfried van Straaten atya, a szükségét szenvedő egyházakat segítő szervezet (német neve: Kirche in Not, Ostpriesterhilfe, angol elnevezése Aid to the Church in Need) vezetője beszélt a jelenlévőkhöz. Ez alkalommal is gyűjtöttek pénzt a szervezet munkájának támogatására, de Werenfried atya váratlanul azt mondta: „Szívesen odaadnám ezt az egész összeget, ha csupán egyetlen fiatalember közületek hajlandó volna felajánlani az életét a mi Urunk szolgálata, az Isten országának a hirdetésére, mint papja”. Peternek ebben a pillanatban az jutott eszébe: „Én vagyok az a fiatalember”.

Tizennyolc évvel később, 2009-ben Peter Shekelton ezt írta a segélyszervezetnek: „Akkor nem mertem elkérni P. Werenfriedtől az összegyűlt pénzt, de ma kérek valamennyit belőle.” A segélyszervezet hozzájárult, hogy bizonyos összeggel támogatni fogja Peter atyának az Amazonas vidékén folytatott misszióját. (Vége)

Fordította: Miklósházy Attila SJ püspök

egyesítve és nem megosztva, kioltva és nem fenntartva a gyűlöletet, megnyitva a párbeszéd útjait, ahelyett, hogy újabb falakat emelnénk! Párbeszédet folytatni, találkozni, hogy a világon meghonosítsuk a dialógus, a találkozás kultúráját – hangzott a pápa buzdítása.

Az első assisi találkozó öröksége, amelyet a Sant'Egidio Közösség évről évre tovább táplál, azt mutatja, hogy a párbeszéd szorosan kapcsolódik minden egyes személyi imájához. A párbeszéd és az ima együtt nőnek és együtt sorvadnak el. Az ember Istenhez fűződő kapcsolata a többiekkel való párbeszéd iskolája és tápláléka. VI. Pál pápa a „párbeszéd transzcendens eredetéről” szól, Ecclesiam suam kezdetű enciklikájában írta: „A valóság természeténél fogva kapcsolat Isten és az ember között. Az ima a párbeszéd révén fejezi ki ezt a kapcsolatot” (72. pont).

Továbbra is imádkozunk a világ békéjéért, Szíria, a Közel-Kelet, sok ország békéjéért. A békéhez való bátorság adja meg a reményhez való bátorságot a világon a háborúk miatt szenvedők, a jövőjükért aggódó fiatalok számára. A mindenható Isten, aki hallgatja imáinkat, támogasson bennünket a béke útján – fohászkodott a pápa, majd a következő mondatl fejezte be beszédét: Szeretném javasolni, hogy most mindnyájan, Isten jelenlétében, csöndben kívánjunk egymásnak kölcsönösen békét.

(Vatikáni Rádió)

